

Vybraná literatura

- Asklöf, C. (ed.) (2003). *Příručka na cestu k rovnosti žen a mužů*. Praha: Institut pro místní správu.
- Badinter, E. (1998). *Materská láska od 17. století po současnost*. Bratislava: Aspekt.
- Badinter, E. (1999). *XY. Identita muže*. Bratislava: Aspekt.
- Badinter, E. (2004). *Tudy cesta nevede: slabé ženy, nebezpeční muži a jiné omyly radikálního feminismu*. Praha: Karolinum.
- Barša, P. (2002). *Panství člověka a touha ženy*. Praha: Slon.
- Barša, P. (ed.) (2002). *Politika rodu a sexuální identity*. Brno: MU.
- Bailey, S. (2002). *Gender in Education*. San Francisco: Jossey Bass.
- Beauvoir, S. de (1967). *Druhé pohlaví*. Praha: Orbis.
- Bellinger, G. J. (1998). *Sexualita v náboženstvích světa*. Praha: Academia.
- Bem, S. L. (1993). *The Lenses of Gender*. New Haven: Yale University Press.
- Bly, R. (1999). *Železný Jan: kniha o mužích*. Praha: Argo.
- Bourdieu, P. (2000). *Nadvláda mužů*. Praha: Karolinum.
- Butler, J. (2003). *Trampoty s rodom*. Bratislava: Aspekt.
- Cameron, D. (ed.) (1999). *The Feminist Critique of Language*. London and New York: Routledge.
- Cviková, J., Juráňová, J. (2003). *Ružový a modrý svět. Rodové stereotypy a ich důsledky*. Bratislava: Aspekt.
- Čermáková, M., Hašková, H., Křížková, A., Linková, M., Maříková, H., Musilová, M. (2000). *Souvislosti a změny genderových diferencí v české společnosti v 90. letech*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd ČR.
- Čermáková, M., Navarová, H. (1990). *Ženy a volby 1990*. Praha: Sociologický ústav ČSAV. Interní edice.
- Černá, P. (2001). *Rozvod, otcové a děti*. Praha: Eurolex Bohemia.
- Český helsinský výbor (2002). *Prosazování rovnosti mužů a žen na trhu práce v České republice*. Praha: ČHV.
- Český svaz žen (1998). *Postavení žen v České republice*. Sborník ze semináře. Praha: JOB Publishing.
- Domácí násilí, staré problémy, nová řešení?* Sborník z konference (2001). Praha: Friedrich-Ebert-Stiftung.
- Eislerová, R. (1995). *Číše a meč, agrese a láska: aneb žena a muž v průběhu staletí*. Praha: NLN.
- Elsteinová, J. B. (1999). *Veřejný muž, soukromá žena*. Praha: ISE.
- Estés, C. P. (1999). *Ženy, které běhaly s vlky. Mýty a příběhy archetypů divokých žen*. Praha: Pragma.
- Fredman, S. (1997). *Women and the Law (Ženy a právo)*. Oxford: Clarendon Press.
- Fialová L. et al. (2000). *Představy mladých lidí o manželství a rodičovství*. Praha: Slon.
- Fischlová, D., Prokešová, P. (2003). *Vytvoření informační základny pro analýzu faktorů ovlivňujících rozdíly v úrovni pracovních příjmů (mezd) mužů a žen a pro modelování (prognózování) těchto rozdílů*. Praha: VÚPSV.
- Formánková, L., Rytířová, K. (eds.) (2004). *ABC feminismu*. Brno: Nesehnutí.
- Francis, B., Skeleton, Ch. (2001). *Investigating Gender. Contemporary Perspectives in Education*. Buckingham: Open University Press.
- Friedan, B. (2002). *Feminine Mystique*. Praha: Pragma.
- Gilligan, C. (2001). *Jiným hlasem*. Praha: Portál.
- Hamplová, D., Rychtaříková, J., Pikálková, S. (2003). *České ženy: vzdělání, partnerství, reprodukce a rodina*. Praha: Sociologický ústav AV ČR.
- Harding, S. (1986). *The Science Question in Feminism*. Ithaca: Cornell University Press.
- Havelková, H. (ed.) (1995). *Gibt es ein mitteleuropäisches Ehe- und Familienmodell?/Existuje střeoevropský model manželství a rodiny?* Praha: Divadelní ústav, str. 19-33.
- Havelková, H. (1996). *Český diskurs o ženách a politice před volbami 1996*. In: *Aspekt 2/96*, Bratislava: Zájimové združenie žien Aspekt, str. 83-88.
- Havelková, H. (1999). *The Political Representation of Women in Mass Media Discourse in the Czech Republic 1990-1998*. In: *Czech Sociological Review Vol. 7, No. 2, Fall 1999*, str.145-165, Praha: Institute of Sociology, Academy of Sciences of the Czech Republic.
- Heitlingerová, A., Trnková, Z. (1998). *Životy mladých pražských žen*. Praha: Slon.
- Hlasy žien: Aspekty ženské politiky (2002)*. Bratislava: Aspekt.
- Chaloupková, J., Šalamounová, P. (2004). *Postoje k manželství, rodičovství a k rolím v rodině v České republice a v Evropě*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd ČR.
- Chříbková, M., Chuchma, J., Klimentová, E. (eds.) (1999). *Nové čtení světa. 1./ Feminismus devadesátých let český-ma očima*. Praha: One Woman Press.
- Irmen, L., Köhncke, A. (1996). *Zur Psychologie des „generischen“ Maskulinums*. In: *Sprache und Kognition 15/96*, Bern: Verlag Hans Huber, str. 152-166.
- Jaklová, H. (2005). *Vybrané problémy v oblasti rovného postavení žen a mužů pečujících o děti a návrhy na jejich řešení*. Praha: Aperió.
- Jarkovská, L. (2005). *Rovné příležitosti dívek a chlapců ve vzdělání*. Brno: Nesehnutí.
- Kalivodová, E., Knotková-Čapková, B. (eds.) (2003). *Ponořena do Léthé. Sborník věnovaný cyklu přednášek Metafora ženy 2000-2001*. Praha: Filozofická fakulta UK.
- Kelen, J. (1999). *Ženy z Bible*. Brno: BOOKS.
- Kimmel, M. S. (2000). *The Gendered Society*. New York: Oxford University Press.
- Křížková, A. (ed.) (2005). *Kombinace pracovního a rodinného života v ČR: politiky, čas, peníze a individuální, rodinné a firemní strategie*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd ČR.
- Křížková, A., Pavlica, K. (2004). *Management genderových vztahů: postavení žen a mužů v organizaci*. Praha: Management Press.
- Lenderová, M. (1999). *K hřichu i k modlitbě: žena v minulém století*. Praha: Mladá fronta.
- Lienau, M. a kol. (1997). *Domácí násilí – záležitost nikoli soukromá*. Konferenční sborník. Praha: Koordinační kruh prevence násilí na ženách.

- Lowe, M., Hubbard, R. (ed.) (1981). *Woman's Nature: Rationalization of Inequality*. New York: Pergamon Press.
- Luke, C., Gore, J. (1992). *Feminism and Critical Pedagogy*. New York: Routledge.
- Marková, D. (1998). *Hrdinky Kámasútry. Historie indické ženy*. Praha: Dar Ibn Rushd.
- Maříková, H. (ed.) (2000). *Proměny současné české rodiny*. Praha: Slon.
- Mead, M. (1935). *Sex and Temperament in Three Primitive Societies*. New York: William Morrow.
- Merchant, C. (1980). *The Death of Nature: Women, Ecology and the Scientific Revolution*. New York: Harper & Row.
- Moravcová-Smetáčková, I., Mičienka, M., Rubánková, P. (2002). *Gender v OSZ: porovnání znalostí a dovedností dívek a chlapců v maturitním předmětu Občanský a společenskovědní základ*. Praha: CERMAT.
- Nussbaum, M. C. (2000). *Women and Human Development. The Capabilities Approach*. Cambridge University Press.
- Oakley, A. (2000). *Pohlaví, gender a společnost*. Praha: Portál.
- Oates-Indruchová, L. (ed.) (1998). *Dívčí válka s ideologií*. Praha: Slon.
- Opočenská, J. (1995). *Zpovzdálí se dívaly také ženy: výzva feministické teologie*. Praha: Kalich.
- Osvaldová, B. (2004). *Česká média a feminismus*. Praha: Libri: Slon.
- Pachmanová, M. (2004). *Neznámá území českého moderního umění: pod lupou genderu*. Praha: Argo.
- Pavlík, P. (ed.) (2004). *Stínová zpráva v oblasti rovného zacházení a rovných příležitostí žen a mužů*. Praha: Gender Studies.
- Plesková, K. (ed.) (2005). *Průvodce na cestě k rovnosti žen a mužů*. Brno: Nesehnutí.
- Právní postavení žen v České republice (1998)*. Praha: Nadace Gender Studies.
- Renzetti, C. M., Curran, D. J. (2003). *Ženy, muži a společnost*. Praha: Karolinum.
- Rovné příležitosti žen a mužů v zaměstnání (2003)*. Brno: Nesehnutí.
- Samel, I. (1995). *Einführung in die feministische Linguistik*. Berlin: Erich Schmidt Verlag.
- Savage, M., Witz, A. (eds.) (1992). *Gender and Bureaucracy*. Oxford: Blackwell Publishers.
- Smetáčková, I. (ed.) (2005). *Genderové aspekty přechodu žáků mezi vzdělávacími stupni. Výzkumná zpráva*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd ČR.
- Sokačová, L. (ed.) (2005). *Alty a soprány II: kapesní atlas iniciativ na podporu rovných příležitostí pro ženy a muže*. Praha: Gender Studies, 2005
- Spencerová, T. (2003). *Jsem trandák!* Praha: G plus G.
- Thorne, B. (2003). *Gender Play. Girls and Boys in School*. New Jersey: Rutgers University Press.
- Valdrová, J. (2001). *Novinové titulky z hlediska genderu, Naše řeč*. 84 (2), str. 90-96.
- Valdrová, J., Smetáčková, I., Knotková-Čapková, B. (2005). *Příručka pro posuzování genderové korektnosti učebnic*. In: *Ročenka katedry/centra genderových studií 03/04*. Praha: Fakulta humanitních studií UK.
- Věšínová-Kalivodová, E., Maříková, H. (eds.) (1999). *Společnost žen a mužů z aspektu gender*. Praha: Nadace Open Society Fund Praha.
- Vodáková, A., Vodáková, O. (eds.) (2003). *Rod ženský (Kdo jsme, odkud jsme přišly, kam jdeme?)*. Praha: Slon.
- Vodrážka, M. (1996). *Feministické rozhovory o „tajných službách“*. Praha: Nadace Gender studies.
- Voňková, J., Huňková, M. a kol. (2004). *Domácí násilí v českém právu z pohledu žen*. Praha: ProFem.
- Wichterich, Ch. (2000). *Globalizovaná žena: zprávy o budoucí nerovnosti*. Praha: ProFem.
- Wilkinson, L. C., Marret, C. B. (eds.) (1985). *Gender Influences in Classroom Interaction*. Orlando: Academic Press.
- Wolf, N. (2000). *Mýtus krásy*. Bratislava: Aspekt.
- Wolchik, S., Meyer, A. (eds.) (1986). *Women, State and Party in Eastern Europe*. Durham, North Carolina: Duke University Press.
- Zak, M. W., Motts, P. A. (eds.) (1983/1935). *Women and the Politics of Culture*. New York: Longman.
- Zaostřeno na ženy a muže (2003)*. Praha: ČSÚ.
- Zdravé rodičovství (2000)*. Praha: Aperio ve spolupráci s Nadací OSF a agenturou STEM.
- Znásilnění – sborník přednášek (2001)*. Praha: Elektra.
- Ženská práva jsou lidská práva – sborník přednášek ze semináře (2002)*. Brno: Nesehnutí.
- Ženy a muži v datech (2005)*. Praha: Český statistický úřad.

Webové stránky

www.004.cz

stránky s aktuálními a zajímavými informacemi pro a o gayích a lesbách

www.aperio.cz

stránky společnosti Aperio, která prosazuje právo žen rozhodovat o porodu a dále se snaží zlepšit postavení rodičů ve společnosti

www.aspekt.sk

stránky slovenského zájmového sdružení žen, které vydává feministický časopis *Aspekt*, provozuje knihovnu a vydává knižní edici

www.bkb.cz

stránky Bílého kruhu bezpečí, který se zaměřuje na pomoc obětem trestných činů a na prevenci kriminality, včetně domácího násilí

www.centrumelektra.cz

stránky neziskové organizace *Elektra*, která pomáhá ženám, obětem sexuálního násilí v dětství a znásilněným ženám

www.clovekvtisni.cz/vzdelavaciprojekty.php

stránky společnosti *Člověk v tísni*, která se mimo jiné zabývá vzdělávacími projekty podporujícími toleranci a odstranění stereotypů

www.csz.cz

stránky Českého svazu žen

www.eamos.cz/gender

stránky katedry germanistiky Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity věnující se genderové problematice související se školstvím, jazykem a médií

econnect.ecn.cz

stránky občanského sdružení *Econnect*, které pomáhá českým neziskovým organizacím využívat informační technologie a internet a nabízí pravidelné zpravodajství z neziskového sektoru; mezi sledované oblasti patří gender a lidská práva

europa.eu.int/comm/employment_social/gender_equality

stránky Evropské komise, direktorátu pro zaměstnanost, sociální věci a rovné příležitosti

www.feminismus.cz

stránky zřízené *Gender Studies, o. p. s.*, kde lze nalézt aktuální informace o dění v oblasti rovných příležitostí žen a mužů a celkově feministického hnutí, on-line knihovnu a knihkupectví, program akcí a řadu dalších zajímavých zpráv řazených do tematických oblastí, například *Historie, Rodičovství, Média, Násilí* atd.

www.feminismus.cz/pametzen

stránky projektu *Paměť žen*, který zachycuje životní zkušenosti a názory žen tří generací (narozených v letech 1920-1960) metodou *oral-history* a *narativního interview*

www.fhs.cuni.cz/gender

stránky katedry genderových studií Fakulty humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze

fss.muni.cz/gs

stránky oboru genderových studií na katedře sociologie Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně

www.genderonline.cz

stránky oddělení *Gender a sociologie*, které pracuje v rámci Sociologického ústavu Akademie věd ČR; poskytují informace o výzkumech a publikacích týkajících se genderové problematiky, včetně časopisu *Gender*, výzkum, rovné příležitosti

www.hlidacifena.cz

stránky nezávislého občanského projektu, jehož cílem je podpořit vstup žen do politiky

www.koordona.cz

stránky koalice organizací proti domácímu násilí

www.mpsv.cz

stránky Ministerstva práce a sociálních věcí obsahující odkaz na oddělení zabývající se rovností žen a mužů a na Radu vlády pro rovné příležitosti žen a mužů

www.owp.cz

stránky nakladatelství a vydavatelství One Woman Press, které se specializuje na beletrii, poezii i odbornou literaturu týkající se genderové problematiky

www.padesatprocent.cz

stránky občanského sdružení Fórum 50 %, které usiluje o zvýšení zastoupení žen v politice

www.partnerství.cz

stránky zabývající se registrovaným partnerstvím; obsahují rovněž informace o občanském sdružení Gay a lesbická liga

www.profem.cz

stránky obecně prospěšné společnosti proFem, která poskytuje poradenství ženským organizacím a projektům, podporuje akce v oblasti ženských lidských práv a věnuje se v této oblasti i politickému logbbingu

www.strada.cz

stránky neziskové organizace La Strada, která se zaměřuje na prevenci obchodu se ženami a pomoc jeho obětem

www.stud.cz

stránky sdružení STUD (sdružení leseb, gayů a přátel), které obsahují informace o registrovaném partnerství, kulturním festivalu Mezipatra, linku pomoci a další zajímavosti

www.transforum.cz

stránky občanského sdružení TransForum, které podporuje v jednotlivých životních etapách transgendery, tj. transsexuály a transvestity, a šířeji je otevřené pro všechny zájemce o tuto problematiku

translide.unas.cz

stránky s informacemi o transsexualitě, transgenderu a přeměně pohlaví

www.zabanaprameni.cz

stránky občanského sdružení Žáby na prameni, které realizuje projekt Rovné příležitosti v pedagogické praxi

zenskaprava.ecn.cz

stránky Nezávislého sociálně ekologického hnutí (Nezávislí), které se zabývají specificky ženskými právy a genderovou problematikou

www.zenyaveda.cz

stránky Národního kontaktního centra – Ženy a věda, které pracuje v rámci Sociologického ústavu Akademie věd ČR; nabízejí základní údaje o zastoupení žen a mužů ve vědě, rozhovory s předními vědkyněmi a další zajímavé informace o uplatnění žen ve vědě

Rejstřík základních pojmů**A**

androcentrismus 9, 12

B

biologický determinismus 9, 11, 12

biologický esencialismus 12

E

enkulturace 12

F

feminita 9, 10

- preferovaná feminita 10

feminizace oboru 20, 21, 23, 24, 54

G

gender 9-12

- diferenciace 11, 55

- dominance 9

- identita 10, 11

- kontrakt 21

- nerovnost 11, 12

- obtěžování 48

- polarizace 12

- role viz Teorie genderových rolí

- rozdílnost 9, 11, 12

- socializace 12, 14, 15, 28

- stereotypy 18, 30, 33, 54, 55

- ve škole 15-16

- vzorce 21, 24, 40

gender mainstreaming 54

genderová skla 12

generické maskulinum 9, 22, 29, 42, 57

girl's day 59

H

hodnocení 33-36

- klasifikace 34, 40

- nástroje hodnocení 35

- slovní hodnocení 34

J

jazyk 9, 29, 42

- genderově citlivý 42

- genderové jazykové stereotypy 43

K

koedukace 17, 39, 41

- chování ve smíšené skupině 39

komunikace

- genderově citlivá 42

- genderově zatížená 40

kurikulum

- formální 26, 27

- neformální 26, 27

M

maskulinita 9, 49
- hegemonní 10
- maskulinizace pozic 12
moc 9, 12, 46
- mocenský vztah 9
mužské a ženské obory 18
mužské násilí 49
mužské sítě 22, 54

P

pohlaví 11
politika rovných příležitostí 56-57
prostor
- genderovaný 17
- oddělování fyzického prostoru 16

R

rodiče, rodina 51-53

S

segregace 17-18
sexuální obtěžování 47-48
skleněný strop 22, 54
skleněný výtah 22, 54
socializace 12
- genderová viz Gender, socializace
- primární 51
- sekundární 51
sociální konstruktivismus 9, 10
stínová zpráva 57

Š

škola 14
- genderově citlivá 58
- socializační funkce školy 14

T

teorie genderových rolí 12

U

učebnice 59
- genderově korektní 30
- ilustrace v učebnicích 29
učivo
- genderově senzitivní 26, 27
- genderově zatížené 26-28

V

volba povolání 59
výkonové a činnostní cíle 33
vyučování
- frontální 31
- skupinové 31
vzdělávání učitelů a učitelek 58

Z

zasedací pořádek 33
zbraně slabých 48
řizovatelé škol 53

GENDER VE ŠKOLE

Příručka pro budoucí i současné učitelky a učitele

Vydání první

Autoři/ky textů Lucie Jarkovská, Petr Pavlík, Irena Smetáčková,
Lenka Václavíková Helšusová, Jana Valdřová

Editorka Irena Smetáčková

Manažerka vydání Klára Vlčková

Jazyková redakce Radka Fialová

Obálka, sazba a grafická úprava

Milan Šíp Creative Shop - milan@musicmag.cz

Tisk tiskárna AF BKK, s. r. o.

Vydala v roce 2006 Otevřená společnost, o. p. s.

Seifertova 47, Praha 3, <http://www.osops.cz>

jako svou 6. publikaci

ISBN 80-903331-5-X
